

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

Az ügy száma: Knk.VII.37.336/2017/3.

A tanács tagjai: Dr. Tóth Kincső tanácselnök
Dr. Kalas Tibor előadó bíró
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet bíró

A kérelmező: párt (cím)

A kérelmező képviselője: Dr. Sepsi Tibor ügyvéd
(1054 Budapest, Vécsey utca 4. 3. em. 4.)

A kérelmezett: Nemzeti Választási Bizottság (1054 Budapest, Alkotmány u. 3.)

Az ügy tárgya: népszavazási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kérelmező

A felülvizgálni kért jogerős határozat: Nemzeti Választási Bizottság 13/2017. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 13/2017. számú határozatát helybenhagyja.

A felmerülő felülvizsgálati illetéket az Állam viseli.

E végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) Ungár Péter Károly magánszemély (a továbbiakban: szervező) által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés ügyében 13/2017. számú határozatával döntött. Az NVB az „Egyetért-e Ön azzal, hogy az Országgyűlés törvényben rögzítse, hogy a megújuló energia lakossági használata minden más energiaforrást megelőzzön?” kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ív hitelesítését jelzett számú határozatával megtagadta.

- [2] Az NVB megállapította, hogy a népszavazási kérdés több szempontból sem felel meg a népszavazási kezdeményezésről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 9. § (1) bekezdésében foglalt kérdés-egyértelműség követelményének, így az népszavazás tárgya nem lehet.
- [3] Az NVB a felülvizsgálni kért határozat indokolásában mindenképp először rögzítette, hogy a hitelesítési eljárás tárgyát képező népszavazási kérdés a megújuló energiaforrások – így elsősorban a napenergia, a vízenergia, a geometrikus energia, a biomassa és a szélenergia – felhasználásának előnyben részesítését irányozza elő a lakossági fogyasztók tekintetében. A jelenleg Magyarország energiaszükségletének csekély hányadát kielégítő megújuló energiatermelés előnyben részesítése ugyanakkor a magyar energetikai infrastruktúra jelentős átalakítását vonja maga után, amely összetett, mély műszaki, illetve gazdasági ismereteket igénylő kérdés. E körülményekre tekintettel az NVB – fenntartva a 6/2017. számú döntésében kifejtett álláspontját – úgy ítélte meg, hogy a választópolgárok a döntésük teljes körű érdemi következményeit előre nem láthatják át, ezért a kérdés nem felel meg a választópolgári egyértelműség követelményének.
- [4] Az NVB álláspontja szerint a kérdésben foglalt „megújuló energia lakossági használata” kifejezésnek nincs egzakt tartalma, ugyanis nem egyértelmű, hogy a kérdés a megújuló energiaforrásból előállított villamos energia lakossági használatának elsődlegességét célozza vagy a megújuló energiaforrások közvetlen, a lakosság általi minél szélesebb körű használatát irányozza elő.
- [5] Az NVB szerint nem egyértelmű a kérdés azon fordulata sem, amely szerint a megújuló energia felhasználása minden más energiaforrást „megelőzzön”, mivel nem világos, hogy milyen kedvezőbb helyzet biztosítása a cél a megújuló energiaforrások hasznosítása terén, illetve a rendelkezésre álló energiaforrások alkalmazását milyen arányban kellene biztosítani.
- [6] A fentiekben leírtak alapján, az eltérő értelmezési lehetőségek okán az NVB megállapította, hogy a kezdeményezésben szereplő kérdésben nem lehet népszavazást tartani, tekintettel arra, hogy a kérdés az Nsztv. 9. § (1) bekezdése szerinti, az egyértelműség népszavazási eljárásban alkalmazandó követelményének nem felel meg. Az NVB ezért a kérdés hitelesítését – az Nsztv. 11. § (1) bekezdésében foglalt jogkörében eljárva – megtagadta.

A felülvizsgálati kérelem

- [7] A Szél Bernadett társelnök által képviselt Lehet más a Politika politikai párt (a továbbiakban: kérelmező) felülvizsgálati kérelmében az NVB határozatának megváltoztatását kérte annak érdekében, hogy a benyújtott kérdés hitelesítésre kerülhessen.
- [8] A kérelmező álláspontja szerint az NVB jogszabálysértően állapította meg, hogy a kérdésben az Nsztv. 9. § (1) bekezdése alapján nem tartható népszavazás. Érvelésében kifejtette, hogy a „zöldenergiára” való áttérés végrehajtásának komplex jellege nem lehet alapja a választópolgári egyértelműség hiánya megállapításának. A népszavazási döntés végrehajtásához közvetlenül kapcsolódó további döntések összetettsége, illetve a jogalkotói mérlegelés alapján a későbbiekben meghozandó döntések teljes körű ismeretének a hiánya olyan szempontok, amelyek nem a kérdés objektíven vizsgálható egyértelműségét, hanem a népszavazás szubjektíven mérlegelhető következményeit vonták az elbírálás szempontjai közé.
- [9] A kérelmező szerint a „megújuló energia lakossági használata” fordulatnak pontosan értelmezhető tartalma van mind a választópolgárok, mind a jogalkotó számára, mivel a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján a háztartásokban termelt energiára, valamint az energiapiac állami és üzleti szereplői által termelt energiára is kiterjed.

- [10] A kérelmező szerint a „megelőzőn” fordulat sem hordoz a kérdés tartalmát tekintve bizonytalanságot, mert abból egy általános előnyben részesítési követelmény törvényi szintű előírása következik a lakosság által használt „zöldenergia” javára minden egyéb energiaforrással szemben.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [12] A Kúria megállapította, hogy a népszavazási kérdés az egyértelműség népszavazási eljárásban alkalmazandó követelményének nem felel meg, így az NVB a kérdés hitelesítését az Nsztv. 9. § (1) bekezdésére hivatkozással jogszerűen tagadta meg.
- [13] A népszavazáshoz való jog megfelelő érvényesülése megköveteli, hogy a választópolgárok egyértelműen és világosan nyilváníthassanak véleményt a népszavazási kezdeményezés tárgyát alkotó kérdéstről. Ezért a népszavazáshoz való jog egyik garanciája a felteendő kérdés egyértelműsége. Az Nsztv. 9. § (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni (választói egyértelműség), továbbá a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles (jogalkotói egyértelműség).
- [14] A Kúria korábbi gyakorlata (Kvk.37.300/2012/2., Knk.IV.37.458/2015/3., Knk.IV.37.356/2015/2., Knk.IV.37.132/2016/4., Knk.VII.37.997/2016/4.) szerint a népszavazási kérdéssel szemben követelmény, hogy az világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen, feleljen meg a magyar nyelv nyelvtani szabályainak, a választópolgárok jól értsék, lássák át a kérdés lényegét, jelentőségét, hogy tudatosan és átgondoltan tudják leadott szavazataikkal a jogukat gyakorolni. A Knk.IV.37.457/2015/3. és a Knk.VII.37.997/2016/4. számú határozatban pedig a Kúria kifejtette, hogy nem tekinthető legitimnek az a népszavazás, amelyen a választópolgár nem tudja pontosan, hogy miről szavaz.
- [15] A Kúria egyetért az NVB döntésének indokolásával az előreláthatóság kritériumát illetően. Ahogy arra – utalva az Alkotmánybíróság 26/2007. (IV. 25.) AB határozatára, az 58/2011. (VI. 30.) AB határozatára és a Kúria Knk.IV.37.133/2016/4. számú döntésére – az NVB is részletesen kitért, a népszavazási kérdés nem lehet következményeiben kiszámíthatatlan. Sérül az előreláthatóság kritériuma ugyanis, ha a kérdés alapján tartandó népszavazás érdemi következményeit a választópolgár nem látja át. A választópolgároknak általában nincsenek kellő mélységű ismeretek Magyarország energetikai infrastruktúrájáról, az energiatermelés feltételeiről, és arról sem, hogy a megújuló energia – Magyarország természeti adottságaira is figyelemmel – milyen mértékben képezi/képezheti a magyar energiaellátó rendszer részét. A népszavazási kérdés ezen előzetes műszaki, gazdasági és szakmai ismeretek hiányában nem alkalmas arra, hogy választópolgár minden tekintetben átlássa döntése következményeit.
- [16] A Kúria megítélése szerint a kérdés – mivel nem differenciál – a lakossági energiahasználat valamennyi területére kiterjed. A választópolgároktól ugyanakkor nem elvárható, hogy a megújuló energia preferálásának a lakossági energiahasználat valamennyi területére gyakorolt hatását átlássák. Nem tudják ugyanis felmérni –, ahogy arra a NVB is utalt –, hogy a megújuló energiaforrások valamennyi lakossági felhasználás szempontjából történő előnyben részesítése milyen következményekkel jár. Az általános környezeti szempontokon túl nehezen tudják megítélni, hogy a kérdésben foglalt követelménnyel milyen feltételek és milyen módon vannak összefüggésben. Nem volna tehát egyértelmű számukra, hogy egy eredményes népszavazás milyen változásokkal járna az energiafelhasználás további feltételeire nézve és az energetikai infrastruktúra átalakításának milyen egyéb nem energetikai – pl. adózási,

pénzügyi, támogatási és más – hatásaival kellene számolniuk, amelyek a lakosság teherbíró képességével is szorosan összefüggenek.

- [17] A Kúria nyomatékmal utal a Knk.IV.37.132/2016/4., a Knk.IV.37.133/2016/4. és a Knk.VII.37.997/2016/4. számú határozataiban tett korábbi megállapításaira, amelyek szerint bizonyosan sérti a kérdésegyértelműség követelményét, ha a választópolgárnak a feltett kérdés alapján nincs lehetősége átlátni döntésének valamennyi érdemi következményét.
- [18] A Kúria szerint a népszavazásra szánt kérdés egyértelműsége a jogalkotói egyértelműség szempontjából sem aggálytalan. Nem világos ugyanis, hogy a megújuló energiaforrásoknak minden más energiaforrást milyen szempontból kell megelőzniük a lakossági energiafelhasználás tekintetében. Ez a megelőzés a megújuló energiaforrás preferált rendelkezésre bocsátására és/vagy felhasználására, esetleg kedvezményes igénybevételére vonatkozik-e. A kérdés túlzottan általános jellege miatt tehát az sem teljesen egyértelmű, hogy a jogalkotó milyen módon tudna eleget tenni az eredményes népszavazás miatt előálló jogalkotási kötelezettségének.
- [19] A Kúria megjegyzi továbbá, hogy a megújuló energiaforrások előnyben részesítése a fentiekben felsorolt szempontok mellett nem függetleníthető Magyarország természeti adottságaitól sem. Utóbbi körülményre és Magyarország energiaszükségletére figyelemmel a népszavazási kérdésből eredő kötelezettség teljesítése adott esetben objektíve kétséges lehet. Az Alkotmánybíróság a 26/2007. (IV. 25.) AB határozatában kifejezte, hogy az egyértelműség részének tekintendő az is, hogy a népszavazási kérdésben foglalt döntési kötelezettség ne legyen kivitelezhetetlen, végrehajthatatlan, következményeiben kiszámíthatatlan.
- [20] A Kúria a fentiekben rögzített okokból megállapította, hogy a hitelesítés megtagadása az NVB részéről az Nsztv. 11. §-ára tekintettel jogszerű volt, amelynél fogva az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az NVB határozatának helybenhagyásáról.
- [21] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (7) bekezdése szerinti eljárási illetéket a kérelmező ugyanezen törvény 5. §-a szerinti személyes illetékmentességére tekintettel az Állam viseli .
- [22] A Kúria e végzéséről az Nsztv. 30. § (4) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben nyolc napon belül közleményt tesz közzé.
- [23] A Kúria végzése elleni további jogorvoslatot az Nsztv. 30. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2017. június 21. napján

Dr. Tóth Kincső s.k. tanácselnök, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, előadó, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő